

PRAKTIJKVOORBEELD

“De gewijzigde instroom vormde de aanleiding om actiever in te zetten op taal”

1 Onze school

Wij zijn een basisschool in het centrum van Leuven met ongeveer 400 leerlingen. In onze school zitten veel leerlingen met een andere origine, o.a. door de aanwezigheid van de universiteit en IMEC, een internationaal technologiebedrijf. Er is een grote **diversiteit**, niet alleen op het vlak van culturen, maar ook op het vlak van cognitieve mogelijkheden. De afgelopen jaren schreven we ook meer leerlingen in met een kansarmoede-achtergrond. Deze tendens is kenmerkend voor het centrum van Leuven. Verder kregen we meer leerlingen die slechts tijdelijk bij ons naar school gingen. Ouders die bijvoorbeeld werken bij IMEC en hier slechts enkele maanden verblijven, zijn minder geneigd om Nederlands te leren waardoor het contact vaak moeilijker liep. Dat zorgt voor een komen en gaan van leerlingen. Door de grote diversiteit in onze school moeten we steeds rekening houden met verschillende scenario's.

Een aantal jaar geleden concludeerden we dat ons aanbod niet voldoende was. We hadden veel leerlingen in onze school met weinig tot geen voorkennis van het Nederlands. We merkten dat het voor sommige leerlingen extra moeilijk was omdat hun beide ouders een andere taal spreken of omdat de thuistaal heel complex is. Daardoor liep het zelfs moeizaam als we hen aanmoedigden om thuis in de moedertaal te communiceren.

2 Aan de slag

2.1 Verteltassen, speelgoedtassen en leestassen

De gewijzigde instroom vormde de aanleiding om actiever in te zetten op **taal**. In de kleuterschool gebeurde dat al. Sinds enkele jaren hebben we verteltassen met boekjes en spelletjes die we zelf uitzochten en samenstelden op maat van onze leerlingen. In deze **verteltassen** zit een handleiding met hoe de ouders taal en verhalen kunnen binnenbrengen in de thuissituatie. In de kleuterklassen zijn ook **speelgoedtassen** aanwezig. Dat zijn rugzakken met verschillende spelletjes in, met als doel ouders en kinderen samen te laten spelen. Beide varianten hebben wij voor verschillende leeftijden gemaakt. De keuze om een kind zo'n rugzak mee te geven, ligt bij de leraar. Zij kunnen het best inschatten welk kind het meest nood heeft aan extra materiaal thuis. Het principe van de rugzakken wordt steeds eerst aan het kind uitgelegd. Zo kan het kind thuis vertellen wat de bedoeling is. De

handleiding is in verschillende talen uitgewerkt en ondersteund door pictogrammen. Er steekt ook een kaart in met de inhoud op afgebeeld zodat de ouders en kinderen weten wat er nadien terug in de tas moet. Kinderen mogen deze rugzakken een week bijhouden.

“Sinds enkele jaren hebben we verteltassen met boekjes en spelletjes die we zelf uitzochten en samenstelden op maat van onze leerlingen”

Begin dit schooljaar trokken we dit concept door naar de lagere school. In de **leestassen** zitten verschillende soorten boeken: van strips over gewone leesboeken tot informatieve boeken. Elke rugzak is opgebouwd rond een bepaald thema en bevat naast boeken een aantal spelletjes die gelinkt zijn aan de boeken en de gebruikte woordenschat of aan het thema. Op dit moment zijn we nog aan het nadenken over een manier om een contract op te stellen wanneer kinderen deze rugzakken mee naar huis nemen. We

willen hen namelijk motiveren om zorg te dragen voor het gebruikte materiaal. Om dit project mogelijk te maken, kregen we subsidies van de stad Leuven. Hierdoor konden we verschillende thema's uitwerken en veel materiaal voorzien om de rugzakken te vullen.

2.2 Ouders betrekken

We organiseren voor alle leerjaren twee **voorleesweken** waarbij we ouders en grootouders uitnodigen om te komen voorlezen voor de kinderen. Als school moedigen we de ouders aan om in hun eigen moedertaal boekjes voor te lezen. Tijdens de voorleesweken wordt hiervoor tijd vrijgemaakt. Aan de hand van prentenboeken kunnen kinderen die de taal niet volledig machtig zijn het verhaal toch volgen. Tijdens de voorleesweek gaan de leraren in een andere klas voorlezen zodat de kinderen kennismaken met een andere aanpak.

We organiseren een aantal keer per jaar een **praatcafé**. Deze momenten hebben als doel om ouders met elkaar in contact te brengen. Een ander doel is om ouders te informeren. Die informatie kan gaan over kampen tijdens de zomervakantie, de werking van de bibliotheek, waar de ouders lessen Nederlands kunnen volgen, de werking van het Huis van het Kind ... Als de ouders dat wensen, gaan onze zorgleraren ter ondersteuning mee om de kinderen bijvoorbeeld in te schrijven voor zomerkampen.

2.3 Kleinere projecten

We organiseren als school ook verschillende **kleinere projecten** rond lezen en taal. Soms nodigen wij auteurs van bepaalde kinderboeken uit om hun boek te komen voorstellen op onze school. We promoten het gebruik van Fundels in de kleuterschool en bieden luisterboeken aan voor de leerlingen van de lagere school. Verder organiseren we een boekenbeurs en een leeskast waardoor de leerlingen kennismaken met andere boeken. We houden tijdens het schoolfeest ook een ruilbeurs waar de leerlingen hun boeken kunnen binnenbrengen en in ruil een nieuw boek mee naar huis kunnen nemen. Op deze manier kunnen ze toch verschillende boeken lezen zonder steeds nieuwe boeken aan te kopen.

Op de speelplaats werken we met een **pictokaart**. Op deze pictokaart staan een aantal basisgevoelens afgebeeld. Door deze kaart kunnen we een gesprek aanknopen als we merken dat een kind met iets zit. De pictokaart hangt op maat van de kinderen op waardoor ze zelf kunnen aanduiden hoe ze zich voelen. Voor onze kleuters hangt er daarnaast een algemene daglijn op waarop we kunnen aanduiden wat er nog gaat komen. Voor kleuters met heimwee is dat een houvast. Ook voor de andere kleuters geeft dit structuur.

Wij hebben het geluk dat onze stad veel organiseert. Zo is er vanuit de stad een buddyproject waar vrijwilligers samen met kinderen uit een kansarm gezinsactiviteiten doen en huiswerk begeleiden. We moeten onze leerlingen inschrijven voor dit initiatief. Verder organiseert de stad *kindkuren*. Dat is een opvanggelegenheid waar verschillende workshops georganiseerd worden. De kostprijs is even hoog als de gewone opvang. De kinderen schrijven zich in voor een traject van tien weken.

3 Knelpunten onderweg

We investeren veel **tijd en energie** in het bereiken van de ouders. Elke avond staan we aan de poort en trachten ouders aan te spreken en zichtbaar te zijn. We ondervinden wel dat het voordelen heeft om prominent aan de poort te staan, maar tegelijkertijd vergt dit veel van onze tijd, die we ook voor andere dingen zouden kunnen gebruiken. Langs de andere kant merken we dat het soms moeilijk is om met ouders te communiceren. Het lijkt dan dat ouders begrijpen wat we hen willen zeggen, maar uiteindelijk blijkt dat ze het toch niet goed begrepen hebben.

“We trachten brieven zo makkelijk mogelijk te formuleren, maar dit vergt een constante aandacht van onze leraren”

Als school botsen we op het juist overbrengen van boodschappen aan ouders. We trachten brieven zo eenvoudig mogelijk te formuleren, maar dit vergt een constante aandacht van onze leraren. We maken hen attent op een aantal aandachtspunten. We proberen steeds de kernboodschap van een brief te vatten in een overzichtelijk schema of met pictogrammen. Voor ouders is het niet altijd even duidelijk welke brieven terug mee moeten naar school. In de toekomst willen we werken met een kleurensysteem waarbij ouders duidelijk kunnen zien welke brieven terug mee naar school moeten en welke louter informatief zijn.

Verder ervaren we een drempel in de **cultuurverschillen** in de inrichting van de kleuterschool. In sommige culturen ziet het kleuteronderwijs er anders uit dan bij ons waardoor ouders andere verwachtingen hebben. In bepaalde culturen bestaat het kleuteronderwijs zelfs niet, wat het moeilijk maakt om deze ouders mee te krijgen in het verhaal.

We merken dat sommige leerlingen hun moedertaal niet durven spreken op school omdat ze zich daarvoor schamen. Andersom zien we dat er leerlingen zijn die zich schamen omdat ze niet goed Nederlands spreken. Wij vinden het belangrijk om de kinderen te blijven motiveren om te durven spreken. Enkel op die manier kunnen ze zich verder ontwikkelen.

4 Hoe verder?

Graag willen we nog een **loket** installeren waar ouders terechtkunnen wanneer ze bepaalde brieven niet goed begrijpen. Momenteel staan de zorgleraren aan de poort, wat de drempel om ons aan te spreken verlaagt. Maar we ondervinden dat er toch nood is om dit iets meer te formaliseren.

Verder zouden we graag een **huiswerkklas** organiseren voor leerlingen van het eerste leerjaar. Sommige ouders weten namelijk niet goed hoe ze hun kind moeten begeleiden met het huiswerk. Wij zien deze huiswerkklas als een moment waarop het kind samen met zijn ouder(s) huiswerk maakt. De leraar is aanwezig ter ondersteuning, niet om het over te nemen. De leraar kan op dat moment ook uitleggen aan de ouders hoe ze met bepaalde materialen thuis kunnen werken. Een bijkomend voordeel is dat ouders op een indirecte manier Nederlands leren en met elkaar kennismaken. We zouden dit enkel tijdens de eerste maanden van het schooljaar aanbieden.

Tot slot zouden we graag een **buddywerking** op poten zetten door anderstalige ouders aan Nederlandstalige ouders te koppelen. Ze kunnen dan voor vragen en tips bij elkaar terecht, maar ze kunnen elkaar ook introduceren in bijvoorbeeld een vereniging waar hun kind actief is.

